

РЕШЕНИЕ

№ 3342

гр. София, 21.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-В СЪСТАВ, в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ивета М. А.ова

Членове: Розалина Г. Ботева
Георги Стоев

при участието на секретаря Цветослава В. Гулийкова като разгледа докладваното от Розалина Г. Ботева Въззивно гражданско дело № 20221100503716 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 114 от 07.01.2022г., постановено по гр.д. № 44369/ 2020г. на СРС, 167 състав, Ц. В. К., е осъдена да заплати на

Н. Д. Х. сумата от 1 000 лева, предявена като частичен иск от сума в размер на 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от непозволено увреждане, осъществено чрез следните обидни изрази: „Олигарси, които финансират онази част от протеста, като „Отровното трио“, „Мафия, която финансира протестите“, „Въоръжен протест“, „На протеста са хвърчали бутилки със запалителна течност“, разпространени на 11.09.2020 г. в предаването „Лице в лице“ по „БТВ“, ведно със законната лихва, считано от датата на увреждането – 11.09.2020 г. до окончателното изплащане на сумата;

А. А. Б. сумата 1 000 лева, предявена като частичен иск от сума в размер на 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от непозволено увреждане, осъществено чрез следните обидни изрази: „Олигарси, които финансират онази част от протеста, като „Отровното трио“, „Мафия, която финансира протестите“, „Въоръжен протест“, „На протеста са хвърчали бутилки със запалителна течност“, разпространени на 11.09.2020 г. в предаването „Лице в лице“ по „БТВ“, ведно със законната лихва, считано от датата на увреждането – 11.09.2020 г. до окончателното

изплащане на сумата;

В. В. М. сумата 1 000 лева , предявена като частичен иск от сума в размер на 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат от непозволено увреждане, осъществено чрез следните обидни изрази: „Олигарси, които финансират онази част от протеста, като „Отровното трио“, „Мафия, която финансира протестите“, „Въоръжен протест“, „На протеста са хвърчали бутилки със запалителна течност“, разпространени на 11.09.2020 г. в предаването „Лице в лице“ по „БТВ“, ведно със законната лихва, считано от датата на увреждането – 11.09.2020 г. до окончателното изплащане на сумата.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ответника в първоинстанционното производство Ц. В. К., в която са релевирани доводи за допуснато от първоинстанционния съд нарушение на материалния закон и неправилна преценка на доказателствата.

Жалбоподателката изразява несъгласие с извода на първоинстанционния съд, че е осъществила деликт, използвайки изрази, които са обидни и клеветнически. В тази връзка са развити подробни съображения, че използваните от същата изрази не са нито обидни, нито клеветнически, а представляват оценка на същата.

В жалбата са наведени доводи, че първоинстанционният съд неправилно е приел, че изразът олигарси обикновено има негативно значение и че с него се внушава, че ищците са организирали протеста не защото вярват в принципите на държавността и демокрацията, а защото са получили пари. Сочи, че изразът визира част от протеста, а не конкретните личности, припознаващи се като Отровното трио.

На следващо място, въззивницата счита, че неправилно първоинстанционният съд е приел, че изразът “Мафия, която финансира протестите” е адресиран към ищците, а не към други, неуточнени лица. Сочи, че цитираното изявление е непълно.

В жалбата са наведени доводи, че използваните от жалбоподателката изрази не са нито обидни, нито клеветнически, а представляват реални факти от действителността. Сочи, че същите са нейно лично мнение, което не е обидно и не засяга достойнството и авторитета на ищците, които са личности, които са в центъра на общественото внимание.

Жалбоподателката релевира доводи, че първоинстанционният съд неправилно е приел, че по делото са установени претърпените от ищците неимуществени вреди и е кредитирал показанията на св. К., св. В. и св. С.. Този извод е аргументиран с доводи, че показанията им следва да бъдат преценени при условията на чл. 172 ГПК.

Сочи, че първоинстанционният съд неправилно е кредитирал показанията на св. К., в частта, в която същата твърди, че „може да се види тежка невротична реакция при него, когато става въпрос за това, че е обвиняван за това, че някой плаща и едва ли не мафията организира техните действия в този момент“. Жалбоподателката сочи, че в интервюто не се твърди, че мафията организира протеста, а това, че други хора са плащали за разноските на протестите се твърди и от ищците.

По отношение на болките и страданията, претърпени от ищеца М. се релевират доводи,

че първоинстанционният съд неправилно е кредитирал показанията на св. В.. В тази връзка развива съображения, че влошаване на здравословното състояние на ищеца следва да се докаже чрез медицински документи и съдебно-медицинска експертиза, а не посредством свидетелски показания. Жалбоподателката сочи, че ищецът М. е бил наясно, че предприемайки протестни действия срещу властта, ще има коментари по негов адрес, поради което здравословното му състояние е влошено от неговите лични действия. В жалбата са наведени доводи, че според ищеца, същият е претърпял вреди за период от три дни, докато свидетелката твърди влошено емоционално състояние за продължителен период от време

По отношение на показанията на св. С. се релевират доводи, че възприятията му по отношение неговите преживявания са предложения, водейки се от собственото си емоционално състояние.

В развитие на доводите си, че ищите не са претърпели вреди от изказванията на ответницата последната сочи изявеното от ищите намерение да дарят присъдената им сума.

На следващо място, във въззивната жалба са релевирани доводи, че политиците, публични личности и обществени фигури, каквито са ищите, следва да търпят критика в по-голяма степен от обикновените граждани.

В обобщение, жалбоподателката навежда искане за отмяна на първоинстанционното решение и постановяване на друго, с което предявените искове да бъдат отхвърлени.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба, в който се изразява становище за неоснователност на жалбата. В жалбата са развити подробни доводи за правилност на решението и се отправя искане за неговото потвърждаване.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, приема за установено следното от фактическа страна:

Ищите Н. Д. Х., А. А. Б. и В. В. М. извеждат съдебно предявените субективни права при твърдения, че същите са известни в обществото с наименованието „Отровното трио“.

Същите твърдят, че през 2020г., под това название, предприели множество протестни действия и активни граждански позиции срещу правителството на ПП „ГЕРБ“, лично срещу Б.Б. и последователно срещу Главния прокурор Г.. Това били едни от най-масабните протести. Поддържат, че на 11.09.2020 г. ответницата в първоинстанционното производство взела участие в предаването на БТВ „Лице в лице“, където заявила следните неверни, обидни и клеветнически твърдения: 1. „Олигарси, които финансират онази част от протеста, като Отровното трио“; 2. „Мафия, която финансира протестите; 3. Въръжен протест“; 4. „На протеста са хвърчали бутилки със запалителна течност“. Според ищите невярно, клеветническо и обидно било твърдението, че ищите били финансирани от олигарси. Протестът се финансирал единствено от дарения на граждани, получени само по банков път, по специално създадена сметка на името на Н. Х., като изначално било обявено, че даренията ще се декларират надлежно пред Столична община и ще се плати дължимият

местен данък върху тях. На следващо място, невярно, клеветническо и обидно било твърдението, че мафията финансира протеста. По-нататък, невярно, клеветническо и обидно било и твърдението, че протестът бил въоръжен, както и че на него хвърчали бутилки със запалителна течност. В процесното интервю ответницата изложила единствено неверни, обидни и клеветнически твърдения. Според ищците следва да бъде отчетено, че ответницата била поканена за телевизионно участие в качеството си на Председател на Народното събрание, което било третата по старшинство управленска длъжност в държавата, т.е. публично изказаните от същата твърдения носели особена стойност. Поддържат, че вследствие твърденията на ответника претърпели неимуществени вреди за периода 11.09.2020г.- 14.09.2020г., изразяващи се в болки и страдания, както и в уронване на престижа, личното достойнство и морала. Ето защо молят съда да уважи предявените искове, като осъди ответника да заплати на всеки един от ищците сума в размер на по 1000 лева, предявена като частичен иск от сума в размер на по 10 000 лева.

В срока по чл. 131 ГПК ответницата Ц. В. К. е подала отговор на исковата молба, с който оспорва предявените искове по основание и размер. Същата навежда доводи, че не е извършила непозволено увреждане спрямо ищците- посочените изказвания не били обидни, нито клеветнически. Не са разгласени и никакви неверни позорни обстоятелства, нито се приписва извършването на престъпление. Развити са съображения, че ищците са обществено известни личности, съответно следвало да имат по- висок праг на търпимост на изказванията относно тяхната личност. Според ответницата не е ясно в какво се изразява клеветата, нито обидата спрямо ищците. Ответницата релевира доводи, че същата е коментирала изказвания на протестиращи, които призовавали към въоръжен протест, а не е посочила конкретно Отровното трио. Цитираното изказване не съдържа нищо унижително за честта или достойнството на ищците, а представлява оценка. Ето защо моли съда да отхвърли предявените искове.

Не е спорно между страните, че на 11.09.2020г. ответницата в първоинстанционното производство Ц. В. К. е участвала в предаването „Лице в лице“ по телевизия „БТВ“.

От заключението на съдебно- видеотехническа експертиза се установява, че ответницата е заявила “Вижте, има двама олигарси, които са извън България, които заявяват участие във ... и така дирижиране на протест, не на всички, искам да разгранича хората, които излизат на улицата по собствена воля и изразяват собствено мнение. Хора, които имат какво да ни кажат, хора, които отиват там по убеждение. И тези, които правят провокации, тези, които призоваваха на да бъде това примерно първи, да бъде последният мирен протест. От тук нататък ще бъде въоръжен протест. Да дойдат винкели, хвърчаха бутилки със запалителни смеси, така че тези хора, които аааа, тези олигарси, които финансират онази част от протеста като „Отровното трио“ и всичко останало и извинявайте, но тази легитимация, която и господин Б. прави по Фейсбук, нали вие не оставате с друго впечатление? Разбира се, че е мафия, това е мафията, която на практика финансира протестите”.

По делото е представено извлечение от банкова сметка с титуляр Н. Д. Х., от което е

видно, че за периода от 07.08.2020г. до 11.09.2020г. по посочената сметка постъпвали различни парични суми от множество физически и юридически лица с вписани основания за преводите в повечето от случаите: „за целите на протеста“.

Относно възражението на ответницата, че разгласените обстоятелства са верни, по делото са събрани гласни доказателствени средства- показанията на св. А. Н.З.. Същият заявява, че през месец юли 2020г. изпълнявал длъжността “заместник директор” на СДВР. Според свидетеля, протестите през 2020г. продължили няколко месеца, като същите били заявени в Столична община като мирни. Независимо от това, в определени дни имало нарушения на обществения ред, включително и масови безредици. Така напр., в района на централната градска част, след приключване на масово мероприятие с безредици, били открити две пиротехнически изделия. Според свидетеля, в останалите дни били изградени пунктове и в някои протестиращи били намерени джобни ножчета, маски, стъклени бутилки и пр. След протеста на 2 септември били намерени две пиротехнически изделия. В поредица от дни е имало пострадали- както полицейски служители, така и граждани, като нараняванията били леки или средни. МВР имало ангажимент ежедневно да оповестява тази информация към средствата за масова информация.

Относно претърпените от ищите болки и страдания, по делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетелите М.В. К., А.Р. В. и Д.К. С..

Свидетелят М.В. К. заявява, че познава ищеца А. Б. от 2005г., като с течение на времето станали семейни приятели. В проведените през 2020г. протести св. К. взела участие в определени дни, тъй като живеела в гр. Пловдив. Свидетелката разяснява, че за ищеца Б. е много важни семейството му. На следващо място, от показанията на същата се установява, че за ищеца Б. било много тежко да бъде повтаряно, особено от човек, заемащ такава висока длъжност като ответницата, как една такава голяма кауза, която той чистосърдечно защитавал, се организира и финансира от олигархията. Според свидетелката това подействало много тежко на ищеца Б.. До ден днешен и в лични, и в семейни разговори, можело да се види тежка невротична реакция при него, когато става въпрос за това, че бил обвиняван в това, че едва ли не мафията организирала техните действия. Цялата тази очерняща кампания, начело на която застанала ответницата, била тежък удар за него.

От показанията на свидетеля А.Р. В., съпруга на ищеца В. М., се изяснява, че същият страда от хипертония и е много емоционален човек. Свидетелката заявява, че интервюто на ответницата Ц. К. в предаването „Лице в лице“, касаещо протестите от 2020г., се отразило тежко на ищеца М.. Същият получил много сериозни хипертонични кризи, нарушение на съня. Тези твърдения се повтаряли, което предизвикало негативни емоции в ищеца М..

Свидетелят Д.К. С. заявява, че е близък приятел с ищеца Н. Х.. Според свидетеля, същият бил силно емоционален човек, който преживявал нещата, които му се случват, всяко дело, в което участвал, изживявал съдбата на своите клиенти, на своите приятели. Свидетелят твърди, че бил активен участник във въпросните протести и познавал добре всеки един от „Отровното трио“. На въпросните протести имало хора, които били недоволни от корупцията, от злоупотребата с власт, като такъв бил именно и свидетелят С., който

упражнявал гражданското си право на протест, но в един момент той и останалите протестиращи, били заклеени като хора, които били платени от мафията и от олигарси. Процесните изрази, от интервюто на ответницата К., се отразили много лошо на ищеца Х.. Същият дълго време не успял да върне ритъма си на работа, съня си, губел концентрация, изживял своеобразна личностна криза, защото се чувствал обиден, наклеветен, огорчен. Ищецът Х. продължавал да се чувства обиден и към настоящия момент, защото не получил извинение.

Настоящият състав счита, че показанията на свидетелите следва да се кредитират. Отчитайки обстоятелството, че св. В. е съпруга на ищеца М. и близките приятелски отношения между св. К. и св. Б., и се. С. и св. Х., съдът счита, че показанията им следва да се преценят с оглед всички останали доказателства. Показанията на посочените свидетели са последователни, логични, отнасящи се до основни факти от предмета на доказване. Същите са възприели непосредствено правнорелевантните факти, възприели са вярно същите и са способни да ги възпроизведат добросъвестно при даване на показания пред съда. Предвид изложеното, настоящият състав счита, че преценени с оглед всички останали доказателства, предвид разпоредбата на чл. 172 ГПК, на показанията на св. К., св. В. и св. С. следва да бъде дадена вяра.

При така установената фактическа обстановка въззивният съд намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта- в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. По правилността на същото въззивният съд (с оглед установеното от фактическа страна и съдържащите се във въззивната жалба доводи) дължи да изложи свои мотиви по приложението на материалния закон към правнорелевантните за спора между страните факти.

Първоинстанционният съд е сезиран със субективно съединени осъдителни иски, с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД, за обезщетение за претърпените от ищите неимуществени вреди, причинени от изказване на ответниците в интервю в предаването "Лице в лице".

Отговорността по чл. 45 ЗЗД за накърнена чест, достойнство и добро име от поведение или изрази, възприети от пострадалия като унизителни и позорящи го, е деликтна. Законът императивно е въздигнал в забрана правилото да не се вреди другиму. Забраната е универсална, важи за всички правни субекти, за целия кръг права, интереси и ценности от материално и нематериално естество, на които правната система дава защита. Неизпълнението на това общо задължение създава отговорност за нарушителя и за да бъде ангажирана тя, следва да са налице следните предпоставки: деяние, противоправност на деянието, настъпването на вреди, причинна връзка между противоправното поведение и

настъпилите вреди, вина у причинителя. Съгласно презумпцията на ал. 2 на чл. 45 ЗЗД, вината на дееца се предполага до доказване на противното, от което следва извода, че доказателствената тежест за опровергаване на вината носи ответникът- делинквент.

Първият въпрос, за разрешаването на който спорът е пренесен пред въззивната инстанция, е кои от процесните твърдения са фактически и кои представляват оценка, респ. дали фактическите твърдения са неверни, респ. опозоряващи доброто име на ищците, а оценките са обидни.

Фактическите твърдения могат да ангажират отговорността само ако позорят адресата и са неверни. Наличието на клеветнически твърдения се обосновава с разгласяването за друго на конкретни обстоятелства, определени факти, които са позорни- неприемливи от гледна точка на общоприетите морални норми и предизвикващи еднозначна негативна оценка на обществото. Освен това те трябва и да са неистински, т.е. да не съществуват в обективната действителност. Неистинността на приписваните обстоятелства обаче има правно значение само ако те са обективно позорни. Оценките (мненията) не подлежат на проверка за вярност, тъй като те не представляват конкретни факти от обективната действителност. Те могат да ангажират отговорността само ако надхвърлят правото на свобода на словото, регламентирано в разпоредбата на чл. 39 Конституцията на Република България и представляват обида- накърняват правата и доброто име.

Разграничителния критерий между двата вида деяние е изяснен от теорията и практиката, и това е характерът на информацията, отнасяща се до пострадалия. При клеветата не се дава личностна оценка на пострадалия, а се разпространяват позорни обстоятелства за честта му, които не са истински или му се приписва престъпление, което не е извършил. При оценъчните твърдения деецът дава своя негативна оценка за личността на пострадалия под формата на епитети, квалификации, сравнения и пр., които по своето съдържание засягат честта и достойнството на адресата на същата информация и се обективират с такава цел.

Настоящият съдебен състав приема, че изразите „Олигарси, които финансират онази част от протеста, като Отровното трио“, „Мафия, която финансира протестите“ представляват оценъчни твърдения, които по своята същност са обидни.

В редица решения на ВКС, напр. решение № 278/ 27.11.2019г. на ВКС по гр.д. № 1140/ 2019г. на ВКС, IV г.о., решение № 209/ 27.9.2013г. по гр.д. № 1747/ 2013г. на ВКС, IV г.о., решение № 484/09.06.2010г. по гр.д. № 1438/ 2009г. на ВКС, III г.о., решение № 62/ 06.03.2012г. по гр.д. № 1376/ 2011г. на ВКС, IV г.о., се приема, че когато не се касае за превратно упражняване на правото по чл. 39 Конституцията и свободата на мнение не е използвана, за да увреди доброто име на друго, твърдения и оценки могат да се използват свободно. Негативните оценки, направени при спазване на ограниченията по чл. 39, ал. 1 Конституцията, представляват коментар на фактите и не поражда отговорност. В конкретния случай, противно на доводите в жалбата, направените оценъчни твърдения от ищцата, касаещи инициатора и финансирането на протестите са направени при нарушение на ограничението на чл. 39 Конституцията на Република България и свободата на мнение е

използвана, за да се увреди доброто име на другото, са обидни. Обидата е налице, ако се каже или извърши нещо унизително за честта или достойнството на другото. Унизителният характер на казаното се преценява на основата на приетите в обществото морални норми за нормално човешко общуване, като без значение е обстоятелството дали казаното отговаря на действителността, дали направената от дееца оценка е основателна. За да е налице обида, следва да бъдат казани думи, обективно годни да накърнят достойнството на пострадалите, които според господстващия морал са неприлични, вулгарни и цинични. В конкретния случай, използваните изрази „Олигарси, които финансират онази част от протеста, като Отровното трио“, „Мафия, която финансира протестите“ са унизителни според господстващия морал. Позорността е обективно качество на твърдението и не зависи от субективното отношение на определено лице към казаното за него.

Според Българския тълковен речник, олигархията е форма на управление, при която властта е съсредоточена в ръцете на малка група от обществото. Всеки от тази група се нарича олигарх. Думата „олигарх“ има негативно звучене, защото се приема, че парите на олигарсите са незаконно придобити. Подобно поведение е обществено неприемливо и остро критикувано от обществото. Думата „мафия“ означава терористична организация, разбойническа банда, група за организирана престъпност. С оглед изложеното, настоящият състав счита, че според използваните изрази имат негативен и опозорителен характер.

Въззивният съд счита, че правилно първоинстанционният съд е приел, че в настоящия случай не се касае просто за негативна оценка на личността и поведението на ищците във връзка с дейността им по организиране на процесните протести, а за изрази, пряко насочени и целящи да уязвят тяхното достойнство. Използваните от ответницата изявления не са израз на свободата на словото като конституционно гарантирано право, не представляват негативно мнение или оценка на дейността на длъжностно лице в рамките на политическа дискусия. С така използваните изрази се създава впечатление сред хората, че ищците са платени от олигарси и мафиоти с цел да бъде създаден хаос в държавата. Със същите изрази се внушава на зрителите, че ищците са организирали процесните протести, не защото считат и вярват в принципите на държавността и демокрацията, а защото получават пари. Ето защо, така използваните изрази явно засягат достойнството и доброто име на ищците, съставляват обида, поради което ангажират отговорността на ответника.

Настоящият състав не споделя извода на първоинстанционния съд, че изразите „въоръжен протест“, „хвърчаха бутилки със запалителни смеси“ са обидни. Посочените изрази не са адресирани към ищците, а към част от протестиращите.

Използваните от ответницата изявления не са израз на свободата на словото като конституционно гарантирано право, не представляват негативно мнение или оценка на дейността на длъжностно лице в рамките на политическа дискусия.

Настоящият състав споделя довода, че като обществени личности ищците следва да търпят повече коментари, оценки и критики от тези, които се налага да търпи всеки друг гражданин. Статусът „публична личност“ се свързва със заеманата от лицето позиция,

извършваната дейност, ролята им в обществения живот, влиянието му върху обществените събития. В § 7 от Резолюция 1165/1998 г. на СЕ е посочено, че лица, заемащи обществени длъжности и/или използващи публични средства, както и в по-широк смисъл всички, които играят определена роля в публичния живот, било то в политиката, икономиката, изкуството, социалната или образователната сфера, спорта или всяка друга сфера..." тези лица доброволно и преднамерено излагат себе си на общественото внимание и на вниманието на медиите.

Свободата на словото е основно човешко право от фундаментално значение за съвременното демократично общество. ЕСПЧ е извеждал многократно, че свободата на словото е в "основите на демократичното общество и едно от базовите условия за неговия прогрес и реализацията на всеки отделен човек" - делото *Lingens v. Austria*, ж. № 9815/82; РКС № 7/1996 г. Свободата на словото обаче не е абсолютна, а се разпростира до пределите, след които вече се засягат други конституционни ценности - каквито са доброто име и правата на другите граждани. Следователно въпросът за баланса при упражняването на конституционно гарантираните права може да бъде решен след конкретна преценка на всеки случай.

С разпоредбите на чл. 39 - 41 на Конституцията на Република България се уреждат права и свободи на гражданите като основни човешки права, произтичащи от върховния принцип за достойнство на личността.. Всяко едно от тях е конституционно гарантирано, ползва се с еднаква тежест спрямо останалите и подлежи на защита. Възможната колизия на прокламирани права, в случая между свободата на словото, от една страна и засягане чрез упражняването □ на правата и доброто име на гражданите, от друга страна, е уредена с чл. 39, ал. 2 и чл. 41, ал. 2 от Конституцията на Република България. С посочените разпоредби изрично е предвидено, че свободата на словото не е абсолютна, а се разпростира до пределите, след които вече се засягат други конституционно защитени ценности каквито са правата и доброто име на гражданите. В съдържанието на правото на свобода на словото не се включва предоставена възможност за разпространяване на неверни данни, нито на данни с негативен подтекст, нито използване на обидни и унижителни думи и изрази засягащи лични граждански и човешки права и достойнство. Свободата на изразяване на мнения, включително свободата да отстоява свое мнение, да получава и разпространява информация и идеи без намесата на държавните власти са регламентирани и в чл. 10, ал. 1 от ЕКПЧ. Пределите, до които се простира тази свобода, се определят от възможността да бъдат засегнати неоправдано честта и достойнството на гражданите, като това е очертаната правна рамка, в която упражняването на посочените права, в частност правото да се изразява свободно мнение и да се разпространява информация е правомерно, т.е не е обидно или клеветническо.

Посоченото разбиране е застъпено и в практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), който е имал повод да се произнесе по приложението на разпоредбите на чл. 8 ЕКПЧ, регламентираща правото на личен живот, и разпоредбата на чл. 10 ЕКПЧ, регламентираща правото на свобода на словото. В практиката си. В практиката си ЕСПЧ е

посочил, че при определени обстоятелства, дори когато едно лице е известно на широката публика, то може да има легитимно очакване на защита на неговия личен живот. В т.с.м. решенията по дела *Von Hannover v Germany*, *Von Hannover v Germany* по 2; *Leempoel&S.A.ED Cine Revue* срещу Белгия, по 64772/01, 09.11.2006; *Standard Verlags GmbH* по 2 срещу Австрия, по 21277/05; *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)* срещу Франция, по. 12268/03, 23 юли 2009г. Съдът разяснява, че за да се приложи член 8 ЕКПЧ, атаката срещу репутацията на едно лице трябва да достигне определено ниво на сериозност и да уврежда правото на неприкосновеност на личния живот. Критериите, които са от значение при балансиране на правото на свобода на изразяване срещу правото на неприкосновеност на личния живот са: приносът към дебати от обществен интерес; колко известно е лицето и обсъждания казус; методът за получаване на информация и достоверността; съдържанието, формата и последствията от публикуването; ролята и функцията на лицето, темата на предаването и какви са последиците от същото. Изнасянето на твърдения единствено с цел да се задоволи любопитството на определена група не изпълнява критерия за обществен интерес. Така *Axel Springer AG v Germany* и *Von Hannover v Germany*. В конкретния казус темата на процесното предаване е с висок обществен интерес и може да породи конструктивен дебат. Недопустимо е обаче да се възпроизвеждат обидни клеветнически твърдения, които манипулират общественото мнение. Предвид обидния си характер, то същите не може да попаднат под закрилата на чл. 10 ЕКПЧ, като в този случай следва да се даде приоритет на защитата на личната сфера на ищите за сметка на чл. 10 ЕКПЧ. В случая с използваните думи и изрази не се дава негативна оценка за конкретна позиция на ищите, а същите с обидния си характер грубо принижават личната чест и самооценка на ищите и по недопустим начин унижават достойнството им и общественото мнение за него. С използваните изрази се внушава на обществото, че при организиране на протеста ищите не са водени от собствените си убеждения и идеи, а са мотивирани единствено от получени материални облаги от олигарси и мафиоти. Поради тези съображения настоящият съдебен състав намира, че следва да се даде приоритет на защитата на личната сфера на ищите, доколкото процесните изявления на ответницата са нарушили правата им по чл. 8 от ЕКПЧ.

Неоснователен е доводът във въззивната жалба, че първоинстанционният съд неправилно е кредитирал заключението на СТЕ. На първо място, доводите за оспорване на същото са направени едва във въззивната жалба. На следващо място, за пръв път във въззивната жалба е направено и възражението, че ответницата не е заявила процените изрази в предаването “Лице в лице”, поради което същото се явява преклудирано. Следва да се посочи и, че в заключението на вещото лице не е посочено, че записът не е автентичен, а че представеният за изследване запис представлява запис от друг такъв- от интернет страница. Заключението не съдържа изводи, че записът е подправен и манипулиран.

Неоснователен е доводът на въззивницата, че първоинстанционният съд неправилно е приложил разпоредбата на чл. 172 ГПК. Противно на изложеното в жалбата, разпоредбата на чл. 172 ГПК не определя показанията на изброените в този текст лица като недопустими, а изисква те да се преценяват съвкупно с всички доказателства по делото. Както останалите,

така и гласните доказателства се преценяват от съда по вътрешно убеждение при съобразяване с евентуалната заинтересованост или предубеденост на свидетеля според правилата на чл. 172 ГПК и съвкупно с целия доказателствен материал по делото. В конкретния случай, настоящият състав счита, че обсъждайки показанията на св. К., св. В. и св. С., наред с всички останали доказателства по делото, първоинстанционният съд правилно е кредитирал същите. Показанията на свидетелите съответстват на останалите доказателства. Свидетелите имат непосредствени наблюдения и дават показания за правнорелевантни факти. Показанията им са ясни, последователни и логични, съответстват помежду си и на останалия доказателствен материал.

Настоящият състав счита, че от събраните гласни доказателствени средства-показанията свидетелите М.В. К., А.Р. В. и Д.К. С., се установява по категоричен начин, че след интервюто на ответницата ищците се почувствали обидени, унизени и огорчени. С оглед изложеното, по делото са установени претърпените от ищците неимуществени вреди в резултат на направеното изказване от ответницата- засягане на името на ищците, честта, достойнството и професионалния им авторитет.

Причинените при деликт вреди поначало се обезщетяват парично, като на поправяне подлежат всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането- чл. 51, ал. 1 ЗЗД. Относно размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът съобразява разпоредбата на чл. 52 ЗЗД. Поначало, въпреки липсата на възможност за съпоставяне между претърпените вреди и паричната престация, законодателят е дал възможност на увредения да претендира парично обезщетение за тези увреждания, като е предоставил на съда да прецени във всеки конкретен случай какъв е справедливия размер на това обезщетение, което има компенсаторен характер. Съгласно задължителните разяснения, дадени в ППВС № 4/ 1968г., понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението.

Когато непозволеното увреждане се изразява в засягане честта, достойнството и доброто име на физическо лице и се осъществява чрез публично заявени и разпространени думи и изрази по отношение на него по едно и също време и място, броят (интензитетът) на употребените думи и изрази е обстоятелство от значение за приложение на заложения в посочената разпоредба (чл. 52 от ЗЗД) принцип, тъй като е относимо към тежестта на увреждащото действие. В такъв случай става въпрос за едно увреждащо действие (един правопораждащ факт), а не за отделни такива, и за него се дължи едно обезщетение. Следователно липсата на фактическия състав на непозволено увреждане относно част от тези думи и изрази, твърдени от ищеца, възприети от него като увреждащи и в тяхната съвкупност обосновали заявения размер на претенцията, е от значение за тежестта на увреждането и, респективно, за справедливия размер на обезщетението, което следва да се съобрази.

В тази връзка следва да бъдат отчетени, от една страна, броя и вида на обидните изрази,

установената тежест на вредите- отражението на процесните изрази върху поведението на ищците и обстоятелството, че същите са били разпространени пред неограничен кръг от лица чрез телевизионно предаване. От друга страна по делото липсват данни за изразени конкретни негативни нагласи спрямо ищците от трети лица и за особена продължителност на претърпените негативни преживявания.

При определяне на размера на претърпените от ищците неимуществени вреди следва да се вземе предвид и обстоятелството, че обидите са разпространени чрез публицистично предаване с голяма гледаемост в национален мащаб и са достигнали до неограничен кръг от зрители. На следващо място, оценъчните обидни съждения на ответницата се отнасят до тема с широк обществен резонанс, което води до по- широк обществен отзвук и коментар на отправените обидни фрази. Следва да се съобрази също, че ответницата е направила процесните изказвания в качеството на председател на Народното събрание- един от трите най- високи поста в държавата. От друга страна, при определяне размера на обезщетението следва да се вземе предвид, че ищците са публични личности и в тази връзка с по- висока степен на поносимост на обществена критика, както и са обект и на други нападки в статии, изказвания и коментари. Присъждането на обезщетение само по себе си съдържа морално удовлетворение- признаване, че действията на ответника са противоправни, и отговорността му за причинените вреди, като размерът на паричната сума е за репарирание на действително претърпените вреди и не може да служи за обогатяване.

В този смисъл с оглед обществено-икономическите условия в страната към датата на деликта, присъждането на всеки от тях на сумата по 1000 лева (за която сума всеки от ищците е предявил иска си като частичен) съответства на изискванията на справедливостта.

Ето защо предявените частични искове по чл. 45 ЗЗД следва да се уважат изцяло, като ответницата бъде осъдена да заплати на всеки един от ищците сума в размер на 1000 лева.

Първоинстанционният съд е достигнал до същия правен извод, поради което решението му е правилно и следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото, право на разноски имат въззиваемите страни, които не са претендирали разноски и такива не следва да бъдат присъждани.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 114 от 07.01.2022г., постановено по гр.д. № 44369/ 2020г. на СРС, 167 състав, с което Ц. В. К., с ЕГН ***** е осъдена да заплати на Н. Д. Х., с ЕГН *****, А. А. Б., с ЕГН *****, В. В. М., с ЕГН *****, по сумата 1000 лева (хиляда лева), представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания, претърпени в резултат от неправомерно увреждане, осъществено чрез

изказване на Ц. В. К. на 11.09.2020г. в предаването „Лице в лице“ по „БТВ“, ведно със законната лихва, считано от датата на увреждането- 11.09.2020г., до окончателното изплащане на сумата, като искът е предявен като частичен от сумата 10 000 лева.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____